

**WORLD HEALTH ORGANISATION
EUROPE**

**SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE
EVROPA**

**PRAKTICKÝ NÁSTROJ
PRO VYPRACOVÁNÍ PLÁNU
PŘIPRAVENOSTI NEMOCNIC
NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A KRIZE,
VČETNĚ PANDEMIE CHŘIPKY**

Sestavil: Enrico Davoli

Country Health System Division
WHO Regional Office for Europe

**SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE
EVROPA**

**PRAKTICKÝ NÁSTROJ
PRO VYPRACOVÁNÍ PLÁNU
PŘIPRAVENOSTI NEMOCNIC
NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A KRIZE,
VČETNĚ PANDEMIE CHŘIPKY**

Sestavil: Enrico Davoli
Programme of Emergency Medical Services
Country Policies, Systems and Services
Country Health System Division

ABSTRAKT

Přínos vypracování konceptu **plánu připravenosti na mimořádné události a krize (traumatologického plánu/plánu krizové připravenosti)** je v současnosti nesporný. Tento dokument nabízí **praktický nástroj** pro plánování vhodných opatření, která mají být provedena v nemocnicích nebo obecněji ve zdravotnických zařízeních. Tato opatření napomůžou lépe se připravit na krizovou situaci, a účinněji jí tedy čelit. Nástroj vznikl spoluprací a přispěním různých odborníků oblasti řízení zdravotnických služeb při krizích a katastrofách. Doporučení jsou určena zejména pro střední až velkou nemocnici s mnoha specializovanými odděleními a měla by být podle potřeby upravena pro jednotlivé stupně zdravotnického zařízení. Každá otázka zahrnuje problémy a podotázky, které budou pravděpodobně ve všech kritických situacích, nouzových stavech či při katastrofách nejdůležitější a které nelze při přípravě krizového plánu opomenout. Tento dokument přináší návrhy konkrétních opatření a také rad a tipů pro případ epidemií a pandemií přenosných onemocnění, jako je kupříkladu pandemie chřipky.

Klíčová slova

VZPLANUTÍ NEMOCI – prevence a kontrola
VYTVÁŘENÍ PLÁNŮ PŘIPRAVENOSTI NA KRIZE A KATASTROFY
CHŘIPKA LIDSKÁ
VYTVÁŘENÍ PLÁNŮ PŘIPRAVENOSTI NA KRIZE A KATASTROFY – NEMOCNICE
VYTVÁŘENÍ PLÁNŮ – ZDRAVOTNICTVÍ
POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE – organizace a správa
ZDROJE VE ZDRAVOTNICTVÍ – využití
POKYNY
EVROPA

EUR/06/5064207

Žádosti o publikace Regionální kanceláře SZO pro Evropu v Kodani zasílejte na tuto adresu:
Publications
WHO Regional Office for Europe
Scherfigsvej 8
DK-2100 Copenhagen, Denmark

Žádost o dokumentaci, zdravotnické informace či povolení citace nebo překladu můžete také podat on-line na internetové stránce Regionální kanceláře SZO:
<http://www.euro.who.int/pubrequest>

Snímky na obálce a na stránkách 11, 17, 23 a 29 ilustrují období španělské chřipky v roce 1918 a byly použity s laskavým souhlasem Národního muzea zdraví a lékařství Vojenského patologického ústavu ve Washingtonu, D.C., v USA.

© World Health Organisation 2006

Všechna práva vyhrazena. Žádosti o možnost reprodukce nebo překladu této publikace, celé nebo části, zasílejte Regionální kanceláři pro Evropu Světové zdravotnické organizace.

Užívaná pojmenování a představované materiály této publikace nejsou vyjádřením názoru SZO na právní postavení jakékoli země, území, města nebo oblasti či na jejich orgány ani na vymezení jejich státních či územních hranic. Pojmenování „země či oblast“ v titulku tabulek zahrnuje země, teritoria, města i oblasti. Tečkovaná čára na mapách označuje přibližné hranice, o nichž zatím nebylo rozhodnuto.

Uvedení názvů konkrétních firem nebo výrobků neznámá, že by je SZO prosazovala nebo doporučovala více než ostatní obdobné firmy a výrobky, které zmíněny nebyly. Aby se zamezilo pochybením, odlišují se výrobky chráněné obchodní značkou velkým počátečním písmenem.

Světová zdravotní organizace neručí za úplnost a správnost informací v této publikaci a nenese odpovědnost za jakoukoli škodu plynoucí z jejího užití. Názory představené v této publikaci jsou názory autorů nebo redaktorů a nevyjadřují nutně rozhodnutí o dané strategii či postupu učiněné Světovou zdravotnickou organizací.

Obsah

Zkratky	5
Autoři příspěvků	5
Úvod	7
Plán připravenosti na mimořádné události a krize	8
Pandemický a epidemický scénář	9
Metodika	9
Hlavní doporučení	11
1. Organizace a řízení	12
2. Lidské zdroje	19
3. Poskytování zdravotní péče	27
4. Obecné zdroje	32
Doporučená literatura	37

Zkratky

SZO – Světová zdravotnická organizace (World Health Organisation, WHO)

Autoři příspěvků

Dr. Raed Arafat, primář, SMURD, předseda Výboru pro připravenost na krize a katastrofy, Ministerstvo zdravotnictví, Targu Mures, Rumunsko.

Dr. Huseyin Avni Sahin, ředitel Fakultní nemocnice Van, Van, Turecko.

P. Michel Baer, ředitel, HESCUAEP, SAMU 92, Garches, Francie.

Dr. Antonio Badia, přednosta nemocnice Nostra Senyora de Meritxell, carrer dels Escalls, Andorské knížectví.

Dr. Penelope Bevan, ředitelka odboru krizové připravenosti, Ministerstvo zdravotnictví, Londýn, Spojené království.

P. Maksim Bozo, odbor řízení nemocnic, Ministerstvo zdravotnictví, Tirana, Albánie.

Pí Neus Cardeñosa, odborná referentka, program surveillance veřejného zdraví, Katalánské zdravotnické ředitelství, Barcelona, Španělsko.

Dr. Figen Coskun, odborný asistent katedry urgentní medicíny, Lékařská fakulta univerzity Hacettepe, Sihhiye, Ankara, Turecko.

Prof. Herman Delooz, Výzkumná skupina medicíny katastrof, Lékařská fakulta Svobodné univerzity v Bruselu, katedra urgentní medicíny fakultní nemocnice, Brusel, Belgie.

Dr. Santiago Ferràndiz, technický ředitel, Integrovaný krizový plán pro Katalánsko, Katalánská zdravotnická služba, Barcelona, Španělsko.

Dr. Cristina Iniesta, ředitelka nemocnice Hospital de Mar, Barcelona, Španělsko.

Pí Eulàlia Juvé, koordinátorka ředitelství pro ošetrovatelské služby, Katalánský zdravotní ústav, Barcelona, Španělsko.

Dr. Reinhard Kaiser, vědecký rada, Odbor připravenosti a reakce, Evropské centrum pro prevenci a kontrolu onemocnění, Stockholm, Švédsko.

Dr. Gafur Khodjimuradov, přednosta nemocnice, Dušanbe, Tádžikistán.

Dr. Rafael Mañez, ředitel katedry urgentní medicíny, Fakultní nemocnice Bellvitge, Barcelona, Španělsko.

P. Guido Michiels, koordinátor, řízení krizí a plánování, katedra urgentní medicíny a medicíny katastrof, Fakultní nemocnice Leuven, Leuven, Belgie.

Dr. Irakli Sasania, ředitel Ústřední dětské nemocnice M. Iashvilli, Tbilisi, Gruzie.

P. Robert Jan Schouwerwou, ředitel krajského odboru krizové připravenosti a medicíny katastrof, Úřad RGF, GHOR, region Utrecht, Utrecht, Nizozemsko.

Dr. Tengiz Tsertsvadze, předseda vědecké rady Výzkumného střediska, oddělení infekčních onemocnění, AIDS a klinické imunologie, Tbilisi, Gruzie.

Dr. Andrew Urushadze, ředitel odboru zdravotní péče, Ministerstvo práce, zdravotnictví a sociálních věcí, Tbilisi, Gruzie.

Světová zdravotnická organizace

Ústředí

Dr. Meena Cherian, zdravotní referent – Základní zdravotnické technologie, klinické postupy
Dr. Nahoko Shindo, zdravotní referent – Celosvětový program SZO pro chřipku

Regionální kancelář pro Evropu

Dr. Sarah Bernhardt, referent veřejného zdraví, Národní kancelář SZO Tádžikistán.
Pí Caroline Brown, odborný referent – Surveillance přenosných onemocnění a reakce.
Dr. Enrico Davoli, odborný referent, Zdravotní služba při urgentních situacích a katastrofách, Evropská kancelář SZO pro integrované zdravotnické služby.
Dr. Mila Garcia-Barbero, vedoucí, Evropská kancelář SZO pro integrované zdravotnické služby.
Dr. Gerald Rockenschaub, regionální poradce, Připravenost a reakce na katastrofy.
P. Guenäel Rodier, zvláštní poradce regionálního ředitele pro Evropu, otázky přenosných onemocnění
P. Gerard Schmets, vedoucí, Vnitrostátní politiky, systémy a služby.
Dr. Santino Severoni, zástupce SZO / vedoucí národní kanceláře, Národní kancelář SZO Tádžikistán.

Tato práce byla vypracována a vydána také za pomoci těchto osob:

Oana Roman, programový asistent, Evropská kancelář SZO pro integrované zdravotnické služby.

Úvod

1. Přínos vypracování konceptu **plánu připravenosti na mimořádné události a krize (traumatologického plánu/plánu krizové připravenosti)** je nesporný. Zásadní jsou (do určité míry) tyto faktory: způsob, jakým je plán vytvářen; udržitelnost a proveditelnost plánu; stupeň, do jakého jsou s tímto plánem obeznámeni hlavní aktéři a nakolik mu rozumějí; přizpůsobivost samotného plánu; a čas i pozornost věnovaná jeho vyzkoušení a ověření v praxi.

2. Tento dokument je **praktickým nástrojem** pro plánování vhodných opatření, která mají být provedena v nemocnicích nebo obecněji ve zdravotnických zařízeních. Tato opatření napomůžou lépe se připravit na krizovou situaci, a účinněji jí tedy čelit. Nástroj vznikl spoluprací a přispěním různých odborníků oblasti řízení zdravotnických služeb při krizích a katastrofách. Odborníci se zúčastnili dvou workshopů Světové zdravotnické organizace pořádaných v únoru a květnu 2006 v barcelonském úřadu SZO a všichni rozsáhlým dílem přispěli ke konečné podobě konceptu.

3. Doporučení jsou určena především pro střední až velkou nemocnici s mnoha specializovanými odděleními a měla by být podle potřeby upravena pro jednotlivé stupně zdravotnického zařízení. Doporučení jsou určena těm oblastem práce, které jsou při krizi nejdůležitější.

4. Zvláštní pozornost věnujeme činnostem, které by byly zapotřebí v případě pandemie chřipky. Autoři práce si jsou její potenciální celosvětové hrozby vědomi a snaží se poukázat na nejlepší možná preventivní opatření.

5. Touto iniciativou chce Regionální kancelář SZO pro Evropu dosáhnout několika cílů:

- stimulovat nemocnice a zdravotnická zařízení, aby započaly se všemi činnostmi řádné přípravy na kritické situace;
- sestavit seznam základních otázek, kterými se při vytváření osnovy plánu připravenosti bude nutno zabývat;
- v plánu připravenosti vymezit pro nemocnice evropského regionu SZO minimální standardy, které by měly být dodrženy bez ohledu na funkci, postavení, dostupné prostředky a další hlavní rysy zařízení zdravotní péče.

6. Konečným cílem je dosáhnout toho, aby zdravotnické zařízení bylo schopno poskytovat lékařskou péči podle nejlepších dosažitelných standardů, a to všem pacientům a ve všech situacích.

7. Výraz „**nemocnice**“ je v této práci používán jako zástupné pojmenování různých druhů zdravotnických zařízení, jako je:

- nemocnice bez ohledu na velikost a druh;
- zařízení specializované lékařské péče;
- zařízení primární zdravotní péče;
- ordinace praktických lékařů atd.

Zpětná vazba je vítána

8. Tento praktický nástroj mohou používat řídicí pracovníci zdravotnických zařízení při své běžné práci. Je otevřený dalším zlepšujícím úpravám a Regionální kancelář SZO proto

povzbuzuje ty, kteří mají s nástrojem zkušenosti, aby poskytovali zpětnou vazbu a případně navrhovali revize či aktualizace.

❖ Své připomínky a návrhy zasílejte na adresu:

Dr. Enrico Davoli
Programme of Medical Emergency Services
WHO Barcelona Office
22-36 Marc Aureli
E-08006 España
(e-mail: eda@es.euro.who.int)

Plán připravenosti na mimořádné události a krize

9. Jednoduchým záměrem plánu připravenosti na mimořádné události a krize je ukázat základní směry mobilizace a organizace všech dostupných zdrojů za účelem reakce na kritickou situaci. Je záhodno, aby odpovědnost za jednotlivé kroky a úkoly byla delegována podle hierarchie navržené v samotném plánu.

10. **Kritickou situací** (*critical situation*) zde rozumíme jakoukoli situaci, v níž je nemocnice zaplavena tak velkým počtem nově příchozích pacientů, že je její kapacita téměř vyčerpána. Abychom okolnosti, které vyžadují přiměřenou připravenost, konkrétněji a objektivněji charakterizovali, budeme tento výraz používat v této práci jako klíčové slovo. „Kritickou situací“ lze dobře popsat také jako rovnováhu mezi poptávkou po zdravotní péči a její nabídkou. Dochází k ní, když nemocnice přijímá neobvykle velké množství nových pacientů v poměrně krátkém časovém období; pokud se nezavedou výjimečná opatření, převyšší takový nápor kapacitu nemocnice uspokojovat potřeby nemocných.

11. Termín **připravenost na krizi** (*crisis preparedness*) se používá jako nejvhodnější termín pro plán připravenosti nemocnic (v českých podmínkách též „traumatologický plán“, resp. „plán krizové připravenosti“). V odborné literatuře lze najít i další alternativní výrazy s obdobným významem:

- Termín **hromadné neštěstí se zdravotními následky** (*mass casualty incident*) se vyskytuje zejména v odborné literatuře USA. Zdůrazňuje implikaci vysokého počtu nemocných, kteří vyžadují lékařskou péči ve stejném období. Tento termín však nezohledňuje poměr mezi nabídkou a poptávkou, což je dvojrozměrný vztah.
- Široce se používá termín **katastrofa** (*disaster*). Do určité míry ukazuje i na další fázi, kdy je struktura samotné nemocnice poškozena tak, že oslabuje její fungování.
- Výraz **emergency** („náhlá neočekávaná krize vyžadující okamžitou reakci“, © Wordnet 2.0, Princetonská univerzita) je v lékařské terminologii také běžný, ačkoli zdůrazňuje spíše neodkladnost péče a potřebu bezprostřední pozornosti. V související literatuře je však výraz „*emergency preparedness plan*“ zcela jistě nejfrekventovanější. Výraz „*emergency*“ odkazuje na časovou tíseň, v níž je nutné za těchto okolností reagovat, což může být zavádějící. „*Emergency*“ se také v lékařském slovníku často používá jako název klinických případů, které vyžadují neodkladnou péči (tj. stavy ohrožující život, naléhavé případy). Užívání tohoto termínu by tedy mohlo situaci zkreslit, neboť poukazuje spíše na samotnou urgentní

lékařskou péči než na celou organizaci a mobilizaci nemocničních vnitřních i vnějších zdrojů, díky nimž bude možné tuto situaci přiměřenou kombinací způsobů zvládat.¹

12. Mimořádné události a krize ve skutečnosti poskytují určitý čas na vhodnou reakci, zejména vezmeme-li v úvahu praktickou zkušenost, podle níž nepřicházejí všichni pacienti do nemocnice ve stejnou dobu: nejčastěji jsou prvními příchozími ti, kteří neodkladnou péči tolik nepotřebují. Když pak dojde ke skutečně velké přívalové vlně pacientů, je zdravotní zařízení již přetíženo a selhává organizace, zejména kvůli nedostatečnému plánování a koordinaci („Všichni propadají panice“).

Pandemický a epidemický scénář

Vyjádření SZO:²

„Od poslední pandemie v letech 1968-1969 nebylo riziko chřipkové pandemie považováno za tak vysoké jako v současnosti. V době vypracování této práce [2006] je v mnoha částech světa virus aviární influenzy AI A (H5N1) endemický u ptáků. Celosvětová perzistence viru H5N1 v populaci ptáků představuje vůči lidskému zdraví dvě rizika. Prvním je riziko infekce, kdy se virus přenesse z ptáků přímo na člověka. Druhým rizikem, které je ještě závažnější, je to, že se zvýší pravděpodobnost přenosu široce cirkulujícího viru na člověka a možná i jeho přeměny v kmen, který bude pro lidský organismus vysoce infekční a bude se mezi lidmi lehce šířit. Taková změna může být počátkem pandemie.“

13. Tento dokument se na pravděpodobný scénář chřipkové pandemie soustředí a snaží se vytvořit praktický nástroj. Pandemie již při několika příležitostech svůj potenciální dopad ukázala: izolovaný přenos viru z ptačí populace na člověka si náhle neočekávaně žádal reakci zdravotnických zařízení, ale příchozí nehledali ani tak samotnou neodkladnou lékařskou péči, jako spíše informace a ochranu. Zdravotnická zařízení, zvláště pohotovostní příjmy a oddělení urgentní péče, musejí být schopna uspokojovat i tyto potřeby, a to ochotně a náležitým způsobem.

14. Doporučení pro tzv. pandemický scénář lze uplatnit rovněž v mnoha dalších situacích. Obecně řečeno, plán připravenosti může být prospěšný při všech epidemiích přenosných chorob, ale nejlépe bude scénář v tomto dokumentu odpovídat situaci epidemických onemocnění, která se přenášejí vzduchem.

Metodika

15. Použitá metodika poukazuje na obecné pojetí *destrukturalizace*. Volí přístup, při němž se všechny základní složky plánu připravenosti vymezí v jednoduchém a přístupném formátu.

¹ Pozn. překl.: v této práci je mnohoznačný anglický výraz *emergency* a jeho kolokace překládány několika různými českými výrazy podle konkrétního kontextuálního významu: *emergency situation* – krizová situace, *emergency care* – neodkladná péče, *emergency department* – pohotovostní příjem, *emergency medicine* – urgentní medicína aj.

² „Avian Influenza, including Influenza A (H5N1), in Humans: WHO interim infection control guideline for health care facilities“. [Aviární influenzy včetně influenzy A (H5N1) u lidí: pokyn SZO pro předběžnou kontrolu infekcí v zařízeních zdravotní péče.] Manila, WHO Regional Office for the Western Pacific, 2006.

Pojetí destrukturalizace každého předvídaného problému spočívá zejména v analýze či rozložení každého problému tak, aby byly zohledněny všechny podstatné znalosti, zvyky a očekávání. Pomocí tohoto mechanismu se tedy usiluje o abstrakci problému; redukcí složitého souboru proměnných do základních rysů můžeme charakterizovat a vymezit jeho jádro.

16. V praxi přináší tento dokument seznam otázek, jež jsou podle autorů pro všechny plány připravenosti a všechny nemocnice naprosto zásadní. Každá otázka zahrnuje problémy a podotázky, které budou pravděpodobně ve všech kritických situacích, nouzových stavech či při katastrofách nejdůležitější a které nelze při přípravě krizového plánu opomenout. Vybraná témata jsou popsána jednotlivě, v tabulkách o stejné struktuře. Část psaná obyčejným písmem se týká krizových situací obecně, část psaná *kurzívou* platí pro pandemii chřipky (viz krátký popis s příkladem níže).

Název či klíčové slovo

Obecné stavy ohrožení	Definice	Stručný popis významu a závažnosti problému v mimořádné situaci.
	Účel	Účelem je cíl, s nímž bude plán připravenosti vytvářen.
	Minimální standard	Návrh na definici požadované minimální úrovně kvality péče.
	Rady a tipy	Rady a nápady, které je užitečné při vytváření plánu zvážit.
Pandemie	Minimální standard	Pro případ epidemické nebo pandemické situace jsou zde navrhována další zvláštní opatření.
	Rady a tipy	Rady a nápady, které je užitečné při vytváření plánu zvážit.

Příklad: Plán připravenosti nemocnic na mimořádné události a krize

Obecné stavy ohrožení	Definice	Předem připravený akční plán pro případy krize, hromadného neštěstí se zdravotními následky, katastrofy nebo jiné události, která vyvolá nepoměr mezi poptávkou po akutní péči a skutečnou kapacitou nemocnice.
	Účel	Účelem je definovat všechny postupy a opatření, které budou v krizi vykonávat všichni dotčení pracovníci, aby tak zajistili všem pacientům nemocnice poskytování léčebné péče nejlepší dosažitelné kvality.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Stanovte způsob organizace a řízení, jmenujte odpovědnou osobu. ❖ Určete potřebné prostory, lidské zdroje a logistiku.
	Rady a tipy	Plánování by mělo probíhat v multidisciplinární skupině.
Pandemie	Minimální standard	Zlepšit odolnost a kapacitu nemocnice natolik, aby byla schopná čelit epidemii nebo pandemii.
	Rady a tipy	Nejdůležitější je spolupráce s koordinací s národními a krajskými epidemiologickými pracovišti, které se zabývají infekčními onemocněními.

17. Všechna klíčová slova (otázky) jsou pojednána v kapitolách dále a roztríděna do čtyř hlavních oblastí:

- **organizace a řízení,**
- **lidské zdroje,**
- **poskytování zdravotní péče,**
- **obecné zdroje.**

Hlavní doporučení

18. Klíčem ke schopnosti jednat v kritických situacích pohotově jsou **jednoduché a srozumitelné plány!**

- Základní podmínkou je, aby se na přípravě plánu do velké míry **podíleli všichni aktéři** (zaměstnanci nemocnice, pacienti, dobrovolníci, různé instituce atd.) a aby plánu všichni rozuměli.
- Plán musí jednoznačně vymezit **úlohy**, chování a postupy pro všechny zapojené subjekty a umožnit, aby každý mohl jednat automaticky podle funkčního a fungujícího mechanismu, což zaručí optimalizaci času, prostoru a zdrojů; čas, prostor a zdroje nebývají zpravidla dostačující, ale ve všech kritických situacích jsou životně důležité a záleží na nich, zda bude celá krize zvládnuta úspěšně.
- Postupy v plánu připravenosti na krizi by se neměly podstatně lišit od **každodenní provozní praxe** a naopak. Dosáhne se tím vyšší účinnosti plánovaných opatření.

19. Velmi důležité je věnovat zvláštní pozornost těmto obecným doporučením:

- Zaprvé, sestavování plánu připravenosti na krizi je pro nemocnici **významným praktickým cvičením**, které bude velmi přínosné také pro obecnou každodenní organizaci a řízení oddělení neodkladné péče.
- Za plán připravenosti na krizi **nesou odpovědnost všichni pracovníci**. Ředitel nebo vedení nemocnice může jmenovat osobu (osoby), která bude schopná a ochotná tento plán vyhotovit, ale do tohoto úkolu je třeba do největší možné míry zapojit i všechny ostatní pracovníky.
- Při přípravě i vlastní reakci by se nemocnice měla **spoléhat hlavně na vnitřní zdroje**, zejména co se týká zdrojů lidských, až do okamžiku, kdy to již nebude proveditelné. Interní pracovníci vědí, co, kdy, kde a jak má být učiněno, a pokud se účastnili vypracování plánu, jsou srozuměni i s tím, proč mají být věci činy určitém způsobem, což je nejdůležitější.
- Zásadním faktorem je také ověřování plánu v praxi a nácviky. Schopnosti být připraven na krizové situace lze nabýt **praxí**. Čím více bude nemocnice ověřovat svou schopnost a připravenost reagovat na krizi, tím získá o organizaci a řízení více poznatků a zkušeností neocenitelné hodnoty.

1. Organizace a řízení

Aktivace plánu připravenosti

Obecné stavy ohrožení	Definice	Určete okamžik, kdy bude plán připravenosti na mimořádné události a krize aktivován.
	Účel	Vymezte postupy a úkoly nutné pro zahájení všech kroků nebo postupy a úkoly stanovené plánem.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kdy (okamžik aktivace): stanovte početně nebo poměrně minimální množství denně přijímaných pacientů, které bude důvodem spuštění plánu připravenosti na krize. ❖ Kdo: jmenujte osobu, která se bude situací nepřetržitě zabývat (funkce na 24 hodin denně, 7 dní v týdnu). ❖ Jak: určete osoby, jež bude nutno kontaktovat, způsob, jakým o aktivaci plánu informovat, a první kroky, které bude třeba učinit, než se odpovědné osoby ujmou svých funkcí.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Odpovědnou osobou bývá vedoucí lékař na oddělení neodkladné péče (pohotovosti), ale lze jmenovat i další osoby, pokud je vyžadováno působení 24 hodin denně 7 dní v týdnu. ❖ Proměnnou, kterou může být třeba uvážit, je povaha krize.

Transport pacientů

Obecné stavy ohrožení	Definice	Naplánujte přepravu pacientů uvnitř nemocnice či – v případě přeložení nebo evakuace – mimo nemocnici.
	Účel	Vymezte způsoby vhodné přepravy a určete pracovníky, kteří budou mít přemísťování pacientů na starost.
	Minimální standard	Určete způsoby přemísťování pacientů uvnitř nemocnice a také jejich přepravy mimo nemocnici. Stanovte minimální kapacitu těchto způsobů.
	Rady a tipy	U každé kategorie pacientů udělte jednoznačné instrukce: kdy, kdo, jak.

Struktura řízení a koordinace: krizový štáb

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte „krizový štáb“ jako orgán odpovědný za aktivaci, koordinaci, provádění, úpravy a dokončení předem vypracovaného plánu připravenosti na krize včetně odpovědnosti za řešení problémů a podávání zpráv příslušným orgánům.
	Účel	Předdefinujte vedení a mechanismus koordinace při provádění jednotlivých opatření plánu připravenosti.
	Minimální standard	Ve výboru musejí být zastoupeni lékaři, zdravotní sestry, techničtí odborníci a bezpečnostní pracovníci.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Výbor může mít dvě podskupiny: <ol style="list-style-type: none"> 1. podskupina pro vlastní vypuknutí krize; tyto pracovníci budou přítomni nepřetržitě, aby zajistili počáteční koordinaci. 2. podskupina pro vytvoření předem definované struktury řízení a koordinace. <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ve výboru mohou být v případě potřeby i externí odborníci.

Mobilizace

Obecné stavy ohrožení	Definice	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vymezte možnost okamžitého převedení interních pracovníků z oddělení, kde nejsou tolik zapotřebí, tam, kde je bude největší nápor. ❖ Stanovte, jak bude podle potřeb postupně nabírán personál z vnějších zdrojů.
	Účel	Účelem je získat odpovídající zdroje (lidské, logistické atd.), které umožní funkčnost předem vypracovaného plánu připravenosti na krizi a zajistí poskytování řádné péče.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ První v pořadí je převedení interních pracovníků podle potřeb jednotlivých oddělení. Interní pracovníci mají totiž znalosti a schopnosti, díky nimž mohou poskytovat lepší služby než externisté.
	Rady a tipy	Využívání externích zdrojů (zejména lidských) bývá obtížně zvladatelné a koordinovatelné.

Tok informací – podávání zpráv a evidence

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte mechanismus a postupy pro podávání informací různým adresátům: koordinačnímu výboru, personálu, pacientům a příbuzným, agenturám, orgánům a sdělovacím prostředkům.
	Účel	Účelem je zajistit dvousměrný tok pravdivých informací a umožnit koordinačnímu výboru provádět vhodné kroky.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dokumentace a formuláře musejí být připravovány podle jasně stanovených pravidel a je také nutno určit komu, kam a kdy budou zasílány. ❖ Všichni zaměstnanci nemocnice budou vyškoleni, jak podávat zprávy jmenované osobě nebo organizaci. ❖ Základní informace: počet přijatých pacientů, kategorie pacientů podle typu potřebného ošetření, proces poskytování péče a nutnost dalších zdrojů.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Používejte běžné formuláře. ❖ Snižte množství požadovaných informací. ❖ Pokud to bude možné, svěřte odpovědnost jen jednomu styčnému bodu nebo středisku.

Spojení mezi nemocnicí a službami přednemocniční péče

Obecné stavy ohrožení	Definice	Zaveďte stálé dvousměrné propojení mezi přednemocničními službami neodkladné péče a nemocničním pohotovostním příjmem.
	Účel	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Účelem je přenos informací z útvarů přednemocniční péče k nemocničnímu pohotovostnímu příjmu, díky němuž se zajistí přiměřená reakce včetně aktivace plánu připravenosti na krizi. ❖ Dalším účelem je přenos informací o kapacitě a potřebách z nemocnice k útvarům přednemocniční péče.
	Minimální standard	Radiokomunikační systém, který bývá aktivní při každodenním provozu a slouží pro hlášení jednotlivých urgentních případů.
	Rady a tipy	Zkontrolujte, zda kapacita komunikačního systému zvládne vyšší zátěž.

Prostory pohotovostního/urgentního příjmu a neodkladné péče

Obecné stavy ohrožení	Definice	Vymezte v nemocnici prostory, které budou nepřetržitě zajišťovat pohotovostní příjem a neodkladnou péči. Určete také pracovníky a logistické zajištění.
	Účel	Účelem je soustředit pacienty, kteří vyžadují neodkladnou péči včetně záchrany života.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zvlášť vyhrazené prostory. ❖ Seznam základního vybavení a zařízení pro pohotovostní příjem a neodkladnou péči. ❖ Seznam vyškolených pracovníků. ❖
	Rady a tipy	Vždy začněte u pracovníků, kteří se již neodkladné péči věnují.
Pandemie	Definice	Pro pacienty s příznaky infekce zajistěte vyhrazené prostory pro příchod, posouzení jejich stavu a příjem.
	Účel	Účelem je zabránit šíření infekce.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Je důležité zachovat důvěru pacientů ve schopnost a ochotnost nemocnice ošetřit na pohotovostním příjmu i jiné akutní případy než jen infekce. ❖ Pracovníci, kteří poskytují neodkladnou péči neinfekčním pacientům, nemusejí používat všechny ochranné pomůcky.

Vztahy s veřejností a podávání informací

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte způsoby komunikace s obecnou veřejností prostřednictvím všech dostupných sdělovacích prostředků.
	Účel	Účelem je informovat veřejnost o jejích právech na náležitou zdravotní péči a způsobech, jak ji zajistit.
	Minimální standard	Jmenujte a předem vyškolte důvěryhodného mluvčího a také jeho zástupce.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Jmenovaný mluvčí by měl být schopen podávat informace na profesionální úrovni a pravdivě a správně odpovídat na dotazy. ❖ Vzory tiskových prohlášení by měly být v co nejvyšší míře připraveny předem. ❖ Všechna prohlášení musí být soudržná s názory a situací krajské i celostátní úrovně.

Simulační cvičení

Obecné stavy ohrožení	Definice	Připravte výběrové nebo všeobecné simulační cvičení, které může, ale nemusí být oznámeno. Cvičení by se měli zúčastnit všichni, kdo se podílejí na provádění plánu připravenosti na mimořádné události a krize, nebo alespoň někteří.
	Účel	Účelem je ověřit konkrétní plán připravenosti na mimořádné události a krize v praxi a vyškolit pracovníky i jednotlivé skupiny v jeho provádění.
	Minimální standard	Pravidelná výběrová cvičení včetně přezkoušení všech postupů fiktivní mimořádné situace.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Začněte simulační cvičení a přezkušování do běžné týdenní činnosti. Cvičení malého rozsahu, ale prováděná každý týden nebo jednou za dva týdny, budou velmi přínosná jak pro účinnost každodenní práce, tak i pro efektivitu přípravy. ❖ Pokud je to možné, měla by se povinnost pravidelných simulačních cvičení zakotvit do zákona.

Hodnocení

Obecné stavy ohrožení	Definice	Setkání ke zhodnocení akce, analýza provádění plánu připravenosti na krize včetně zapojených pracovníků a agentur.
	Účel	Účelem je identifikovat silné a slabé stránky plánu a plán zlepšit.
	Minimální standard	Alespoň jedna hodnotící schůzka, konaná nejpozději do 24 hodin od ukončení plánu.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Předem stanovte kritéria pro hodnocení a dílčí cíle. ❖ Podle potřeby může hodnocení zahrnovat i psychologický aspekt.

SPECIFICKÉ OTÁZKY PRO SITUACE PANDEMIE

Aktivace plánu nemocnice při epidemii nebo pandemii

Pandemie	Definice	Definujte postup, jakým bude provádění plánu připravenosti na mimořádné události a krize zahájeno. Stupeň realizace plánu může být postupně zvyšován podle míry zátěže kladené na oddělení a pracovníky neodkladné péče: od prvních případů s podezřením na epidemickou infekci až po nejvyšší stupeň epidemie nebo pandemie zasahující dotčenou spádovou oblast.
	Účel	Účelem je přiměřeně a pohotově reagovat na potřeby obyvatelstva, od informací a profylaktických opatření až po lékařskou péči poskytovanou co největšímu počtu pacientů.
	Minimální standard	Plán musí být možno aktivovat okamžitě po zjištění prvních známek zvyšujícího se znepokojení obyvatelstva.
	Rady a tipy	Provádění plánu lze rozdělit do postupných kroků, uzpůsobených podle míry epidemie nebo pandemie (poměr zasaženého obyvatelstva, zátěž kladená na nemocnice).

Stupeň 1: Zvýšená bdělost

Pandemie	Definice	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Definujte postup, jakým má být provádění plánu připravenosti na mimořádné události a krize zahájeno. ❖ Určete interní mechanismy, které zaručí včasnou identifikaci pandemického kmene.
	Účel	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Účelem je rychle odhalit a náležitě zvládnout malé počty případů a zabránit dalšímu šíření. ❖ Účelem je podávat včasné a přesné zprávy státnímu orgánu epidemiologické surveillance.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pohotová diagnóza podle pokynů SZO. ❖ Stanovení diagnostických postupů a kritérií pro laboratorní zkoušky. ❖ Dostupnost zvláštních ochranných pomůcek pro pracovníky. ❖ Zajištění kapacity pro izolaci pacientů.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Izolujte pacienty, dokud není vyloučeno, že jsou infikováni pandemickým kmenem.

Stupeň 2: Znepokojení veřejnosti

Pandemie	Definice	Stanovte postupy pro aktivaci všech opatření plánovaných pro situaci, kdy přichází velké množství znepokojených nebo strachujících se pacientů.
	Účel	Účelem je identifikovat skupiny obyvatel postižené epidemickým nebo pandemickým kmenem, kteří potřebují lékařskou pomoc, a podílet se na činnostech epidemiologické surveillace.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Předem připravte formuláře záznamů o léčbě. ❖ Předem připravte informační balíčky, které budou doručovány znepokojené veřejnosti. ❖ Předem připravte vzory klíčových prohlášení, která budou zveřejňována v místních či celostátních sdělovacích prostředcích.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hlavním úkolem je ochrana zdraví pracovníků. ❖ Vzory informačních balíčků a mediálních prohlášení by měly být pokud možno připraveny předem. ❖ Pořádejte brífinky s místními veřejně činnými osobami a politiky.

Stupeň 3: Eskalace epidemie

Pandemie	Definice	Vymezte postup pro aktivaci všech opatření plánovaných pro situaci, kdy přichází velké množství pacientů infikovaných pandemickým kmenem.
	Účel	Účelem je zajistit vhodné přerozdělení zdrojů, aby se kritická situace dala zvládnout.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Definujte standardy péče. ❖ Začněte přichozí pacienty třídit podle potřebného druhu ošetření. ❖ Podle potřeb převed'te mezi jednotlivými pracovišti pracovníky, zařízení i materiál. ❖ Zvyšte kapacitu laboratoře tak, aby zvládala počet přijatých pacientů. ❖ Rozhodněte se, jakou úroveň poskytování služeb zachováte. ❖ Poskytněte pomoc pracovníkům, kteří zajišťují základní provozní funkce, a zajistěte jejich zástupce. ❖ Zajistěte dodávky a zásobování.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Buďte připraveni, že tato situace může být dlouhodobá. ❖ Začněte plánovat scénář stupně 4. ❖ Ve spolupráci s místními zdravotnickými službami, zejména primárními zdravotními a pečovatelskými službami, vytvořte plán domácího ošetřování pacientů.

Stupeň 4: Fáze epidemie nebo pandemie

Pandemie	Definice	Stanovte postupy pro začátek plného provádění plánu připravenosti na mimořádné události a krize zaměřeného na situaci epidemie nebo pandemie.
	Účel	Účelem je zajistit maximální kapacitu zdravotnického zařízení, která bude schopná zvládnout zátěž epidemie nebo pandemie.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none">❖ Viz Stupeň 3 (s úpravami).❖ Definujte kritéria pro přístup k intenzivní péči a ventilaci.
	Rady a tipy	Podle plánu by se měly přerušit všechny procedury, které nejsou určeny k záchraně života a nejsou nepostradatelné, a místo toho by se pozornost měla soustředit na tyto úkoly: <ul style="list-style-type: none">❖ podpora pracovníků,❖ kontinuita činností a dodávek;❖ soudržnost s regionálními a celostátními krizovými plány,❖ plány vzájemné pomoci v rámci regionu i celého státu.

2. Lidské zdroje

Stálí zaměstnanci nemocnice

Obecné stavy ohrožení	Definice	V případě mimořádné události či krize musejí být nasazeni všichni zdravotníci i ostatní běžní zaměstnanci nemocnice.
	Účel	Účelem je zajistit během reakční fáze přítomnost pracovníků s nejvyšší kvalifikací, praxí, zažitými znalostmi a obeznameností s prostředím nemocnice.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Aktualizovaný seznam veškerého personálu. ❖ Aktualizovaný seznam nejdůležitějších pracovníků. ❖ Aktualizovaný graf kompetencí. ❖ Určení pracovníků s pravomocemi vedení (chirurgové, anesteziologové). ❖ Plná administrativní kapacita.
	Rady a tipy	Pro zjištění informací o znalostech nebo předchozích zkušenostech pracovníků s krizovými situacemi použijte pohovory, dotazníky nebo standardizované nástroje.
Pandemie	Rady a tipy	Počítejte s možnými absencemi pracovníků z důvodu pracovní neschopnosti, ošetřování člena rodiny nebo úmrtí v rodině.

Provozní týmy

Obecné stavy ohrožení	Definice	Určete týmy profesionálních i neprofesionálních pracovníků, které se budou věnovat třem hlavním oblastem: řízení krize, logistice a poskytování péče.
	Účel	Účelem je zajistit stejnorodou, účinnou a pohotovou reakci, která povede k dosažení cílů plánu připravenosti na krize.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Řízení krize: ředitel, příjem, hlavní technik, primář nebo vrchní sestra, pracovník informačních technologií, farmaceut. ❖ Logistika a nezdravotnické služby: pracovníci nezdravotnických služeb, pracovníci informačního systému, hlavní technici. ❖ Poskytování péče: lékaři, zdravotní sestry a ošetřovatelky, pomocní pracovníci.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vycházejte z denního pracovního režimu a pravomocí jednotlivých pracovníků. ❖ Co nejvíce se pokuste funkce propojit a zjednodušit.
Pandemie	Rady a tipy	Provozní týmy mají zásadní úlohu ve třech oblastech: <ul style="list-style-type: none"> ❖ třídění pacientů, ❖ odpovědnost za infekční pacienty, ❖ neodkladná a intenzivní péče.

Záložní pracovníci

Obecné stavy ohrožení	Definice	Určete všechny externí zdravotnické i nezdravotnické pracovníky, kteří budou při mimořádné události či krizi doplňkově využíváni.
	Účel	Účelem je doplnit nebo nahradit chybějící, nepostačující nebo přetížené interní pracovníky nemocnice.
	Minimální standard	Aktualizovaný seznam: <ul style="list-style-type: none"> ❖ všech studentů lékařských fakult a středních zdravotnických škol, ❖ všech vyučujících na lékařských fakultách a středních zdravotnických školách, ❖ dobrovolníků, ❖ lékařů a dalšího zdravotnického personálu v důchodu. Všechny seznamy musejí brát ohled na to, zda se tyto pracovníci budou schopni zapojit a zda budou k dispozici (např. mají bydliště v místě, nebo by museli dojíždět?).
	Rady a tipy	Záložní pracovníci by měli obdržet kopii plánu připravenosti na mimořádné události a krize a účastnit se pokaždé simulačních cvičení.

Zdroje

Obecné stavy ohrožení	Definice	Uzavřete partnerské dohody s odbornými společnostmi, nevládními organizacemi, místním zastupitelstvím a dalšími institucemi, abyste mohli krizovou reakci posílit o pomoc kvalifikovaných pracovníků.
	Účel	Účelem je vyhotovit aktualizovaný seznam záložních pracovníků nebo soupis kvalifikovaných pracovníků.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Přehledný soupis kvalifikace a praxe pracovníků.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dohody pravidelně revidujte a aktualizujte. ❖ Otevřete nemocnici novým formám spolupráce.

Podpora pro rodiny zdravotnických pracovníků

Obecné stavy ohrožení	Definice	Vytvořte balíček služeb, který bude poskytován rodinám, jejich členové jsou zapojeni do řízení mimořádné události či krize.
	Účel	Účelem je poskytnout během mimořádné události či krize podporu rodinám těchto pracovníků, aby se pracovníci mohli soustředit na své úkoly.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Systém přepravy. ❖ Hlídní dětí (24 hodin). ❖ Komunikační a informační kanály mezi pracovníky a jejich rodinami.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Do organizace těchto služeb zapojte sdružení pracovníků, kluby a odbory. ❖ Naplánujte, jak se vyrovnáte s úmrtími mezi pracovníky, a ujasněte pravidla poskytování pracovního volna z důvodu úmrtí v rodině.

Veřejné zdraví a preventivní péče

Obecné stavy ohrožení	Definice	Prevence a dekontaminace (kontaminace chemická, biologická, radiologická a nukleární).
	Účel	Účelem je snížit riziko, zabránit zbytečné expozici a zajistit ochranu pracovníků.
	Minimální standard	Jmenujte kvalifikované pracovníky (se zvláštními kompetencemi).
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Určete nemocniční pracovníky, kteří budou pověřeni vypracováním zvláštních plánů pro zvláštní okolnosti (CBRN - v souladu s příslušnými pokyny SZO). ❖ Vytvářejte sítě a posilujte koordinaci s dalšími významnými institucemi: složkami IZS, brannými složkami, orgány veřejného zdraví, Českým červeného kříže atp..

Soustavné doškolování lékařů

Obecné stavy ohrožení	Definice	Naplánujte, jak si lékařský personál může zvyšovat a prohlubovat znalosti a dovednosti týkající se neodkladné péče, resp. urgentní medicíny a medicíny katastrof.
	Účel	Účelem je lépe zvládat neodkladnou péči za mimořádných událostí a krizových stavů.
	Minimální standard	Podrobný plán soustavného doškolování pro všechny klíčové pracovníky.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hledejte prostředky na podporu speciálního doškolování. ❖ Vybízejte pracovníky k dalšímu vzdělávání. ❖ Zakotvěte doškolování do plánu připravenosti na mimořádné události a krize, aby se zaručila udržitelnost. ❖ Při doškolování vycházejte z místních a zejména interních zdrojů. Pokud odpovědnost za školení svěříte někomu z pracovníků, zajistíte, že školení bude lépe odpovídat skutečným potřebám nemocnice.

Posilování kapacity: odborná školení

Obecné stavy ohrožení	Definice	Sestavte seznam všech vzdělávacích potřeb pracovníků.
	Účel	Účelem je zajistit, aby každý pracovník zapojený do řízení mimořádné události nebo krizového stavu plnil dobře své povinnosti, předcházel panice a případně ji dokázal zvládat.
	Minimální standard	Hlavní oblasti zájmu: <ul style="list-style-type: none"> ❖ organizace, ❖ řízení klinického provozu (třídění pacientů, ochrana a bezpečnost zaměstnanců i pacientů, izolace, léčba).
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Každé úrovni nemocničních pracovníků poskytněte jasné a srozumitelné instrukce. ❖ Uspořádejte školení o komunikaci s médii, příbuznými, pacienty, orgány, pracovníky. ❖ Upravte školení na míru jednotlivým provozním týmům.
Pandemie	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ řízení laboratoří (zacházení se vzorky) ❖ podávání zpráv o případech ❖ komunikace

Odborná školení – úrovně

Obecné stavy ohrožení	Definice	Rozdělte pracovníky do skupin podle jejich povinností, které jim ukládá plán připravenosti na mimořádné události a krize (provozní týmy).
	Účel	Účelem je poskytnout pracovníkům účinné odborné školení o provádění plánu.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Všichni pracovníci získají základní znalost plánu a dovednosti pro plnění svých pracovních povinností. ❖ Do rozvrhu odborného školení jsou vždy zapojeni i záložní pracovníci.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zvolte klíčovou osobu, která bude činnosti odborného školení organizovat a dohlížet na ně.

Odborná školení – materiály

Obecné stavy ohrožení	Definice	Vyberte obecné pokyny a klinické postupy pro standardní školení veškerého nemocničního personálu a vytvořte podle nich standardní operační postupy.
	Účel	Účelem je podpořit školení o plánu připravenosti na mimořádné události a krize a zachování běžného nemocničního provozu a dohodnout se na standardním programu školení se zvláštními vstupy pro odlišné scénáře.
	Minimální standard	Základní znalosti a školení o plánu připravenosti všeobecných nemocnic pro případy hromadných neštěstí a katastrof. Poté školení o zvláštních scénářích.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pokyny a klinické postupy by měly být k dispozici na místě poskytování péče, měly by odpovídat místním potřebám a být rozděleny podle různých skupin pracovníků. ❖ Učební materiály by měly být připravovány na základě shody a za plné účasti pracovníků.

Odborná školení – metodika

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte rozvoj učebních technik.
	Účel	Účelem je poskytovat odborná školení s maximální účinností.
	Minimální standard	Sdílení znalostí a výměna informací (internetové stránky, učení na dálku, e-learning, schůze a semináře).
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Odborné školení by mělo být udržitelné, přizpůsobí-li se místním potřebám. ❖ Vždy vycházejte z celostátních a mezinárodních zdrojů. ❖ Nejúčinnějším způsobem budování kapacity jsou simulační cvičení a zkoušky.

Odborná školení – sledování a hodnocení

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte všechny činnosti a systémy pro posuzování pokroku v odborném školení o dopadech mimořádných událostí do zdraví populace.
	Účel	Účelem je posoudit dopad školení a splnit požadavky zajištění kvality.
	Minimální standard	Každá aktivita školení musí zahrnovat vyhodnocení.
	Rady a tipy	Začněte do programů odborného školení poučení z předchozích zkušeností.

Odborná školení – kvalita

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte způsob hodnocení kvality nabytých znalostí a možností využití poznatků v praxi.
	Účel	Účelem je zaručit, že školení bude odpovídat potřebám a bude vhodného stupně pokročilosti.
	Minimální standard	Informace založené na důkazech.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none">❖ Pravidelné kontroly a aktualizace způsobů, metod a materiálů školení.❖ Při hledání způsobů a nástrojů pro odborná školení využijte možnost konzultací se SZO a ministerstvem zdravotnictví.

SPECIFICKÉ OTÁZKY PRO SITUACE PANDEMIE

Epidemiologická komise pro dozor nad infekčními onemocněními

Pandemie	Definice	Jmenujte epidemiologickou komisi, která bude odpovídat za doporučení a opatření týkající se kontroly infekcí v nemocnici (např. infekce způsobené zlatým stafylokokem <i>Staphylococcus aureus</i> rezistentním k meticilinu).
	Účel	Účelem je přizpůsobit obecná doporučení nebo kontrolu infekcí konkrétní nemocnici a sledovat jejich provádění.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none">❖ Jmenujte osobu, která bude v nemocnici poskytovat informace a organizovat školení o doporučeních týkajících se kontroly infekcí a jejich provádění.❖ Sledujte výskyt infekcí a neúspěchů a aktualizujte doporučení (např. ohledně preventivních opatření proti nemocničním infekcím).
	Rady a tipy	Výbor může být při všech krizích nedílnou součástí krizového štábu (koordináčního týmu).

Ochrana zdraví pracovníků

Pandemie	Definice	Definujte používání preventivních opatření k ochraně zdraví pracovníků.
	Účel	Účelem je omezit důsledky expozice zdravotnických pracovníků a laborantů infekčním a pandemickým kmenům, také kvůli zachování provozuschopnosti.
	Minimální standard	Očkování zdravotnického personálu, včetně laborantů, proti všem hrozícím infekcím (je-li očkování dostupné). Máte-li možnost, zvolte jako prioritu očkování proti pandemickým virům. Není-li k dispozici vakcína, zvažte možnost profylaxe příslušnými antiviroty či bakteriostatiky.
	Rady a tipy	Předem zjistěte dostupnost vakcín a zvláštních léčiv (antivirotik a bakteriostatik) a vypracujte plán jejich distribuce.

Osvěta

Pandemie	Definice	Osvětou se rozumí obeznámenost pracovníků i veřejnosti s otázkami sezónní chřipky, pandemické chřipky, kontroly infekce a biologické ochrany.
	Účel	Účelem je osvěta o biologických rizicích.
	Minimální standard	Všichni pracovníci zdravotnického zařízení získají základní informace o univerzálních preventivních opatřeních a také o opatřeních zabraňujících přenosu a budou s nimi srozuměni.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none">❖ Jmenujte osobu nebo tým, který se bude osvětě věnovat.❖ Nemocnice může hrát aktivní a účinnou úlohu při osvětě určené obecné veřejnosti.

3. Poskytování péče

Třídění pacientů

Obecné stavy ohrožení	Definice	Rozdělte pacienty do kategorií podle naléhavosti péče.
	Účel	Účelem je poskytovat s využitím dostupných zdrojů co nejlepší péči co největšímu počtu pacientů.
	Minimální standard	Určete prostor a osobu, která bude mít na starost základní třídění pacientů přicházejících do nemocnice; toto třídění bude probíhat podle předem stanoveného postupu.
	Rady a tipy	Třídění by mělo být dynamickým procesem (přetřídění) a mělo by brát v úvahu stav pacienta a možnosti dostupné péče.
Pandemie	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Postupy třídění by se měly upravit podle konkrétní epidemické situace. ❖ Měla by se stanovit kritéria přístupu k intenzivní péči a ventilaci. ❖ Měla by se stanovit kritéria přístupu k určitým léčivům, zejména bude-li jejich množství patrně omezené. ❖ Je nutné spolupracovat s místními pečovatelskými službami.

Klinické postupy

Obecné stavy ohrožení	Definice	Předem definujte lékařské postupy pro diagnostikování a léčbu (algoritmy).
	Účel	Účelem je optimalizovat využití dostupných zdrojů.
	Minimální standard	Postupy by měly být stanoveny minimálně pro velmi časté stavy vyžadující neodkladnou péči, např. pro traumata, těhotenské komplikace a infekce a také pro časté zásahy, např. pro resuscitaci či anestézii.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Definujte postupy založené na vědeckých poznatcích. ❖ Na konečné podobě postupů se dohodněte s pracovníky. ❖ Postupy (algoritmy) pro hlavní patologické stavy jsou užitečné za všech okolností, i přes aktivaci krizového plánu. ❖ Aby si pracovníci lépe zapamatovali všechny kroky postupu, budou užitečné plakáty. ❖ Používání postupů a algoritmů je účinnou cestou, jak v kritických situacích zajistit kvalitu lékařské péče.

Domácí ošetřování

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte péči, kterou lékař poskytuje pacientům v jejich domovech.
	Účel	Účelem je ulehčit primární a nemocniční péči a zároveň poskytovat lékařskou péči v prostředí, které je pro pacienta známé a pohodlné.
		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Do péče o pacienty v domácím ošetřování jsou zapojeni praktičtí lékaři. ❖ Při výskytu pandemické chřipky povzbuzujte pacienty k domácímu ošetřování. ❖ Podněcujte sousedskou výpomoc a pracovníky, kteří poskytují podporu (sociální pracovníci a pečovatele, dobrovolníky).
	Rady a tipy	Mobilizujte a aktivně zapojte praktické lékaře i místní systém sociální pomoci (sociální pracovníky a pečovatele, sousedy).

Specializovaná péče

Obecné stavy ohrožení	Definice	Vymezte lékařskou péči, která vyžaduje specializované technologie nebo pracovníky.
	Účel	Účelem je poskytnout včasný přístup ke specializované péči.
	Minimální standard	K dispozici je síť kontaktů pro zajištění všech potřeb péče.
	Rady a tipy	Koordinujte síť kontaktů v plánu s místní a regionální úrovní.
Pandemie	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vymezte, jaká kritéria budou v situacích nedostačujících zdrojů platit pro přístup ke specializované péči, zejména k péči intenzivní. ❖ Kritéria by měla vycházet ze zásad lékařské etiky a rovnosti a měli by s nimi být srozuměni pracovníci nemocnice i místní obec.

Lékařské záznamy

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte, jak se budou provádět záznamy pacientů, jejich demografických údajů a záznamů o léčbě.
	Účel	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Účelem je zajistit ochranu pacienta a kvalitu péče. ❖ Účelem je dodržovat zákonné povinnosti.
	Minimální standard	Přesné uvedení těchto údajů: den a čas přijetí pacienta, číslo příjmu, pohlaví, věková skupina, záznam o poskytované péči.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Používejte běžné způsoby evidence. ❖ Nevytvářejte zvláštní záznamy pro období krize.

Podávání informací příbuzným

Obecné stavy ohrožení	Definice	Vymezte způsoby podávání informací příbuzným.
	Účel	Účelem je vyhovět žádostem příbuzných o informace, na které mají právo.
	Minimální standard	Pravdivé a včasné informace.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Jmenujte osobu, která bude odpovídat za shromažďování a rozšiřování informací. ❖ Krátké školení veškerého personálu je mimořádně cenné a prospěšné.
Pandemie	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zamyslete se, zda neuspořádat pro pracovníky školení o tom, jak oznamovat nepříznivé zprávy nebo informovat o omezeném přístupu ke specializované péči. ❖ Podpořte personál tím, že jim poskytnete předem připravené vzory informací pro příbuzné.

Zajištění kvality

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte standard kvality, který se nemocnice bude během fáze reakce na krizi snažit dodržovat.
	Účel	Účelem je zachovat s pomocí zkušeností, odborných školení a simulačních cvičení minimální standardy kvality neodkladné péče.
	Minimální standard	Minimální standard je vymezen podle běžných měřítek kvality zdravotní péče.
	Rady a tipy	V rámci plánu připravenosti na mimořádné události a krize sestavte víceoborový tým zajištění kvality.

Zranitelné skupiny

Obecné stavy ohrožení	Definice	Lidé s omezenou soběstačností, např. děti bez doprovodu, starší lidé a zdravotně postižení často nemají ke zdravotní péči rovný přístup, a v kritických situacích (při krizích) to platí zvláště velkou měrou.
	Účel	Účelem je zajistit rovný a spravedlivý přístup ke zdravotní péči pro všechny.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Definujte zranitelné skupiny. ❖ Jmenujte osobu (nebo osoby) odpovědnou za to, aby vyhledávala pacienty vyžadující speciální pomoc, usnadnila jim přístup k péči a během celého procesu jim dělala průvodce.
	Rady a tipy	Zde mohou v rozsáhlé míře pomáhat dobrovolníci.
Pandemie	Rady a tipy	<p>Při pandemii či epidemii věnujte zvláštní pozornost těmto skupinám:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ pacienti psychiatrických léčen, ❖ pacienti s poruchami učení, ❖ pacienti v ústavní péči (např. osoby ve věznicích, mládež ve školních internátech), ❖ přistěhovalci.

Kapacita přijímaných pacientů

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte, jak zvýšit kapacitu přijímaných pacientů.
	Účel	Účelem je reagovat na mimořádnou potřebu akutní péče.
	Minimální standard	Minimální standardy péče definujte podle konkrétních a měřitelných kritérií, např. poměrem lékař/pacient, zdravotní sestra/pacient, pacient/m ² , pacient/počet toalet atd.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Naplánujte v rámci své spádové oblasti formální dohody o mimořádné pomoci (např. dohoda se školami o poskytnutí prostor, s odbornými sdruženími o poskytnutí lidských zdrojů aj.). ❖ Naplánujte síť kontaktů pro pomoc s odvozem pacientů propuštěných z nemocnice a pro zajištění dopravních prostředků pro přepravu pacientů.

Psychická podpora (pacientů / pracovníků)

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte, jaké služby budete pacientům a pracovníkům poskytovat v oblasti psychologického poradenství a hodnocení pro případ posttraumatické stresové poruchy a syndromu vyhoření.
	Účel	Účelem je zmírnit stres a předejít vzniku posttraumatického syndromu u pacientů i pracovníků (pomoci jim zvládat situaci, případně i ztrátu blízkých osob).
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zapojte dobrovolníky z charitativních a jiných nevládních organizací i profesionály (psychiatry, psychology, zdravotní sestry se specializací na duševní poruchy, PIT a CISM týmy aj.). ❖ Vyškolte pracovníky oddělení neodkladné péče a urgentního (pohotovostního) příjmu, jak lépe zvládat pocity frustrace a agrese, které s sebou jejich práce přináší.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zkoordinujte svou činnost se stávajícími sociálními a zdravotními zdroji místní spádové oblasti. ❖ Za podmínky dobré koordinace může být místní komunita zdrojem spontánní, spolehlivé a účinné psychické podpory. ❖ Určete místo a osobu pro organizaci setkání s poškozenými a se zdravotnickými pracovníky; toto setkání by se mělo uskutečnit co nejdříve po ukončení krizové situace a mělo by posloužit ke zhodnocení celé akce.

SPECIFICKÉ OTÁZKY PRO SITUACE PANDEMIE

Kontrola toku pacientů – screening, izolace, dělení do skupin

Pandemie	Definice	Identifikujte případy, které si žádají ostražitost, a proveďte preventivní opatření (izolace pacienta).
	Účel	Účelem je minimalizovat nemocniční infekce a chránit před nimi pracovníky, další pacienty a členy jejich rodiny (návštěvy).
	Minimální standard	Úzká propojenost se systémem surveillance, identifikací případů pro screening a laboratořemi pro výsledky a potvrzení.
	Rady a tipy	Předem stanovte, jak bude nemocniční infrastruktura reorganizována.

Bezpečné shromažďování klinických vzorků, zacházení s nimi a jejich přeprava

Pandemie	Definice	Stanovte postupy pro snížení biologických rizik spojených s klinickými vzorky.
	Účel	Účelem je minimalizovat riziko infekce mezi osobami, které se zabývají sběrem vzorků, jejich balením pro přepravu a zpracováním vzorků v laboratořích.
	Minimální standard	Školení o biologické bezpečnosti pro všechny příslušné pracovníky.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pověřená laboratoř specializující se na školení o bezpečnosti práce v laboratořích by měla opakovaně nabízet možnosti školení. ❖ S dotazy na pokyny a možnosti školení se obraťte na ministerstvo zdravotnictví nebo SZO.

Preventivní opatření proti nemocničním infekcím

Pandemie	Definice	Definujte standardní postupy pro kontrolu nemocničních infekcí šířených vysoce patogenními nebo multirezistentními organismy.
	Účel	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Účelem je zabránit dalšímu přenosu organismů, k němuž dochází kontaktem. ❖ Účelem je ochránit pacienty s nejvyšším rizikem nákazy infekcí (pacienti s oslabeným systémem obranyschopnosti).
	Minimální standard	Identifikace a izolace pacientů – přenašečů, bacilonosičů a osob se zvýšeným rizikem nákazy infekcí (ti musejí být identifikováni vždy).
	Rady a tipy	Vyvěste popis povinných preventivních opatření na nástěnky všech prostor, kde se pacienti zdržují nebo kterými procházejí.

4. Obecné zdroje

Finanční úhrady

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte rezervní fondy pro pokrytí nákladů na práci přesčas, dalších zdrojů (spotřebního zboží atd.) a vedlejších výdajů.
	Účel	Účelem je schopnost řádného provádění plánu a reakce na krizovou situaci.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vytvořte seznam prioritních potřeb pro jednotlivé scénáře mimořádných situací. ❖ Definujte a zajistěte rezervní způsoby financování (mimorozpočtové).
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vytvořte přibližný odhad nákladů očekávané zátěže. ❖ S bankami, nadacemi a zdravotními pojišťovnami uzavřete předběžné dohody o tom, že v případě krize budete moci okamžitě čerpat půjčku nebo obdržet grant.

Kapacita nemocničních prostor

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte logistickou kapacitu, které můžete dosáhnout při přílivu pacientů přesahujícím kapacitu urgentního příjmu a neodkladné péče reorganizací prostor (množství a druh, podle povahy krize).
	Účel	Účelem je předem vymezit prostory, které budou vyhrazeny pro uspokojení nadměrné poptávky.
	Minimální standard	<p>Tento krok by se měl učinit ihned po aktivaci plánu připravenosti na mimořádné události a krize. Měl by najít tyto prostory:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ prostory pro třídění pacientů podle typu potřebného ošetření, ❖ prostory pro samotnou léčbu, ❖ izolace, ❖ čekárny, ❖ lůžka navíc ❖ místnost pro krizový štáb, ❖ ambulance (vstup a východ), ❖ místnost pro návštěvy pacientů, ❖ místnost pro styk s médii a politiky, ❖ místnosti pracovníků, ❖ místnost pro přijímání dobrovolníků, ❖ márnice.
	Rady a tipy	Eventualita reorganizace prostor velmi záleží na charakteristice nemocnice; zvažte možnosti jiných důmyslných řešení (stany, využití sousedních zařízení a budov atd.).

Bezpečnost pacientů a pracovníků

Obecné stavy ohrožení	Definice	Co nejvýraznější omezení všech rizik, kterým jsou pacienti i pracovníci ohroženi, zejména rizik souvisejících s léčebnými úkony.
	Účel	Účelem je nezpůsobit újmu.
	Minimální standard	<p>Definujte rizika, určete priority, činite opatření a provádějte hodnocení. Stanovte pravidla a postupy (pokud se tak již nestalo) pro tyto otázky, u nichž se zdravotní rizika mohou objevit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ zacházení s jehlami a jejich likvidace, ❖ používání zvláštních osobních ochranných pomůcek, ❖ posílení systému nakládání s odpady, ❖ izolace pacientů, ❖ spory, zajištění bezpečnosti osob, ❖ transfúze krve, ❖ lékařské záznamy o pacientech, ❖ záznamy o předepsané a poskytnuté péči, ❖ upozornění na alergie v klinických záznamech, ❖ klinické postupy záchrany života ve spojitosti s vybavením, ❖ infekce.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ K omezení rizik, kterým jsou vystaveni pacienti i zdravotníci, přistupujte multidisciplinárně. ❖ Pro osvětu pacientů i zdravotníků můžete široce využívat informační a vzdělávací plakáty.

Základní dodávky a zásobování

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte kapacitu dodávek a zásobování, která umožní nemocnici poskytovat zdravotní péči.
	Účel	Účelem je naplánovat a navýšit dodávky a zásobování tak, aby odpovídaly zvýšení potřebě.
	Minimální standard	<p>Seznam základních dodávek může zahrnovat tyto položky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ léčiva, anestetické a jiné plyny, krev, ❖ základní vybavení pro krizové situace (základní, obnovitelné a jednorázové), ❖ voda, ❖ palivo a pohonné látky, elektřina, generátor, záložní systém, ❖ potraviny a nápoje, ❖ komunikační zařízení (pro interní i externí komunikaci). <p>Měl by být zaveden mechanismus objednávek a včasných dodávek.</p>
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vedení nemocnice by se mělo dohodnout na vymezení minimálního množství jednotlivých položek. ❖ Plně zapojte své stálé dodavatele (popřípadě na ně delegujte určité pravomoci), neboť logistice většinou rozumějí lépe a mají větší kapacitu.

Pomoc ze strany spádové oblasti, regionu, kraje

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte možnost rozšířit v případě mimořádné události či krize kapacitu nemocnice.
	Účel	Účelem je rozšířit kapacitu nemocnice pro poskytování lékařské i nelékařské péče.
	Minimální standard	Velké prostory s možností poskytování služeb (hotely, školy), pečovatelská a ošetrovatelská zařízení, domácí ošetřování.
	Rady a tipy	Spádová oblast je dobrým zdrojem mimořádně poskytovaných zdrojů, i když její stupeň organizovanosti a provázanosti s činností nemocnice není vždy příliš vysoký.

Posílení odolnosti budov a vybavení zdravotnických zařízení

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte strukturální a provozní opatření, která posílí odolnost budov a zařízení nemocnice v případě závažné místní mimořádné události či krizové situace.
	Účel	Účelem je zachovat provoz zdravotnických zařízení během mimořádných událostí či krizových situací i po nich.
	Minimální standard	Zachování funkčnosti nejdůležitějších oddělení.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ U nových staveb i již stojících budov by se měly naplánovat úpravy, které umožní zvýšit jejich bezpečnost a odolnost vůči krizovým situacím a katastrofám (např. přidání určitých komponentů, úprava lékařských přístrojů aj.). ❖ Partneři: stavební inženýři, kteří se soustředí na prvky posílení odolnosti zdravotnického zařízení.

Bezpečnost sil a prostředků

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte způsoby ochrany nemocničního prostředí a pracovníků proti násilí a proti nadměrnému přílivu pacientů, který převyšuje kapacity a působí škodu.
	Účel	Účelem je chránit pracovníky a prostředí nemocnice proti násilným útokům, agresí, znečištění a dalším újmám a škodám, k nimž dochází při přeplněnosti nemocnice.
	Minimální standard	Společně s policejními složkami a dalšími kompetentními orgány vypracujte podrobný plán.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pravidelně podávejte davu čekajících příchozích, hospitalizovaným pacientům i nemocničním pracovníkům informace a bezpečnostní varování. ❖ Zde mohou pomoci i dobrovolníci nebo soukromé bezpečnostní agentury.
Pandemie	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Promyslete si zvláštní bezpečnostní opatření, které zabrání tomu, aby lidé vnikali násilím do nemocnice za účelem získání léčiv, ošetření nebo speciální lékařské péče. ❖ Poskytněte pracovníkům bezpečnostní ochrany osobní ochranné pomůcky.

Nemocniční márnice

Obecné stavy ohrožení	Definice	Definujte všechny služby, které souvisejí s nakládáním se zemřelými a péčí o ně.
	Účel	Účelem je zajistit důstojné zacházení se zemřelými a účinné řízení provozu nemocniční márnice.
	Minimální standard	Naplánujte vhodné prostory pro ukládání těl zemřelých.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none">❖ Připravte poradenství pro pozůstalé.❖ Zajistěte odpovídající zařízení nemocniční márnice nebo alternativně rychlé pohřby do země či kremace odpovídající kulturním zvyklostem.❖ S těly zemřelých nakládejte tak, abyste omezili na minimum rizika expozice.

SPECIFICKÉ OTÁZKY PRO SITUACE PANDEMIE

Hygiena, dezinfekce a nakládání s odpady

Pandemie	Definice	Definujte požadavky zdravotnického zařízení na řádnou hygienu, úklid, dezinfekci a nakládání s odpady.
	Účel	Účelem je omezit nemocniční infekce, a snížit tak zátěž zařízení.
	Minimální standard	Vyšší než běžný standard.
	Rady a tipy	Jmenujte v rámci plánu tým odpovědný za kontrolu nemocničních infekcí – epidemiologická komise.

Osobní ochranné pomůcky

Pandemie	Definice	Definujte všechny prostředky pro ochranu osob vystavených infekčním onemocněním.
	Účel	Účelem je chránit pracovníky, ostatní pacienty a členy rodiny (návštěvy) před infikováním.
	Minimální standard	Určete požadovaný stupeň ochrany a jemu odpovídající pomůcky a postupy.
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none">❖ Jmenujte v rámci plánu tým odpovědný za kontrolu nemocničních infekcí a poskytování školení – epidemiologická komise.❖ Zajistěte dostatečné zásoby pomůcek (skladové zásoby v nemocnici nebo dohody s dodavateli).

Nejdůležitější zásoby

Pandemie	Definice	Definujte nejdůležitější zásoby pro případ pandemie.
	Účel	Účelem je naplánovat a vytvořit zásoby odpovídající konkrétním potřebám.
	Minimální standard	<ul style="list-style-type: none">❖ osobní ochranné pomůcky❖ antivirotika❖ antibiotika❖ vakcíny, jsou-li k dispozici❖ zásoby potravin a nápojů pro pracovníky a pacienty
	Rady a tipy	<ul style="list-style-type: none">❖ Zásoby musejí odpovídat normám jakosti.❖ Naplánujte systém distribuce bakteriostatik (antivirotik, antibiotik atd.) a vakcín.❖ Zvolte si kritéria hromadění zásob a distribuce zásob.

Doporučená literatura

Avian Influenza, including Influenza A (H5N1), in Humans: WHO interim infection control guideline for health care facilities. Manila, WHO Regional Office for the Western Pacific, 2006.

[Aviární influenza včetně influenzy A (H5N1) u lidí: pokyn SZO pro předběžnou kontrolu infekcí v zařízeních zdravotní péče.]

WHO pandemic influenza draft protocol for rapid response and containment. Ženeva, WHO, 2006.

[Návrh SZO na postup rychlé reakce a omezení šíření v případě pandemie chřipky]

Assessment tool for national pandemic influenza preparedness. Stockholm, Evropské centrum pro prevenci a kontrolu onemocnění ve spolupráci s Evropskou komisí a Regionální kanceláří SZO pro Evropu, 2006.

[Nástroj pro posuzování připravenosti jednotlivých zemí na pandemii chřipky]

WHO checklist for influenza pandemic preparedness planning. Ženeva, WHO, 2005.

[Kontrolní seznam SZO pro plánování připravenosti na pandemii chřipky]

WHO integrated management for emergency and essential surgical care: WHO generic essential emergency equipment list; best practice protocols for clinical procedure safety. Ženeva, WHO, 2003.

[SZO: Integrované řízení krizových situací a základní chirurgické péče: obecný seznam vybavení pro poskytování pohotovostní a neodkladné péče, nejlepší praxe pro bezpečnost klinických postupů]

WHO Global Influenza Preparedness Plan. The role of WHO and recommendations for national measures before and during pandemics. Ženeva, WHO, 2005.

[SZO: Celosvětový plán připravenosti na chřipku. Úloha SZO a doporučení pro jednotlivé země pro fázi před pandemií i během pandemie.]

Establishing a mass casualty management system. Washington, D.C., Pan American Health Organization, 1995.

[Zakládání systému řízení hromadných neštěstí se zdravotními následky]

Regionální kancelář SZO pro Evropu

Světová zdravotnická organizace (SZO) je specializovanou agenturou Organizace spojených národů. Byla založena v roce 1948. Jejím hlavním úkolem jsou mezinárodní otázky zdravotnictví a veřejného zdraví. Regionální kancelář SZO pro Evropu je jednou ze šesti regionálních kanceláří po celém světě. Každá z nich se zabývá vlastním programem zaměřeným na konkrétní situaci zdravotnictví a veřejného zdraví v zemích, jimž se věnuje.

Členské státy:

Albánie
Andorra
Arménie
Ázerbájdžán
Belgie
Bělorusko
Bosna a Hercegovina
Bulharsko
Bývalá jugoslávská republika Makedonie
Černá Hora
Česká republika
Dánsko
Estonsko
Finsko
Francie
Gruzie
Chorvatsko
Irsko
Island
Itálie
Kazachstán
Kypr
Kyrgyzstán
Litva
Lotyšsko
Lucembursko
Maďarsko
Malta
Moldavsko
Monako
Německo
Nizozemsko
Norsko
Portugalsko
Polsko
Rakousko
Rumunsko
Ruská federace
Řecko
San Marino
Spojené království
Srbsko
Slovensko
Slovinsko
Španělsko
Švédsko
Švýcarsko
Tádžikistán
Turecko
Turkmenistán
Ukrajina
Uzbekistán

Číslo WHOLIS: E89231, originální verze: angličtina.

World Health Organisation
Regional Office for Europe

Scherfigsvej 8, DK-2100, Copenhagen, Denmark
Tel: + 45 39 17 17 17, fax: + 45 39 17 18 18. E-mail: postmaster@euro.who.int.
Internetová stránka: www.euro.who.int